

Organische stof

Wat levert mij dat op?

Wijdag 6 december 2013

Anita Kildert
Albert Wolfs

Programma

- Organische stof
- Organische stof en bodemleven
- Organische stofbalans
- Kosten / baten organische stof aanvoer

Waarom Organische Stof?

OS verbetert bodemeigenschappen:

- nutriënten
- structuur
- vruchtbaarheid
- vocht
- erosie

Welke rol speelt bodemleven hierbij?

Organische stof

Wat is eigenlijk het ideale organische stof percentage?

Demoveld 1^e Exloërmond

Demoveld organische stofvoorziening

- Aanleg in 2007
- Bouwplan ZA – SB – ZA – ZG
- 2 blokken: minimale OS en maximale OS aanvoer
- Maximale organische stofaanvoer:
  - Na SB: 17 ton compost
  - Na ZG: stro + bladrammenas + 17 compost
- Bemesting aanvullen met kunstmest
- Jaarlijkse bepalingen: opbrengst, bemesting en aaltjesbesmetting

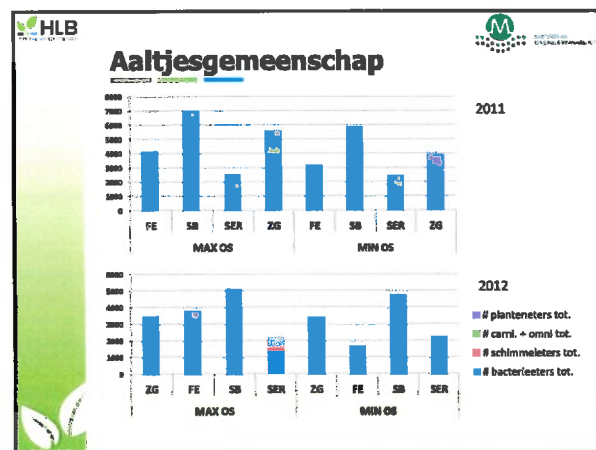
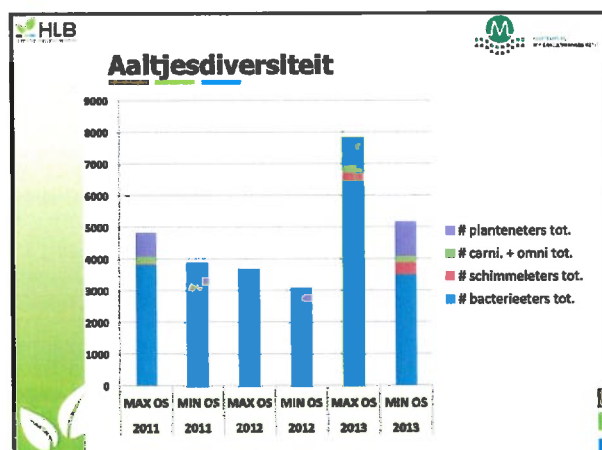
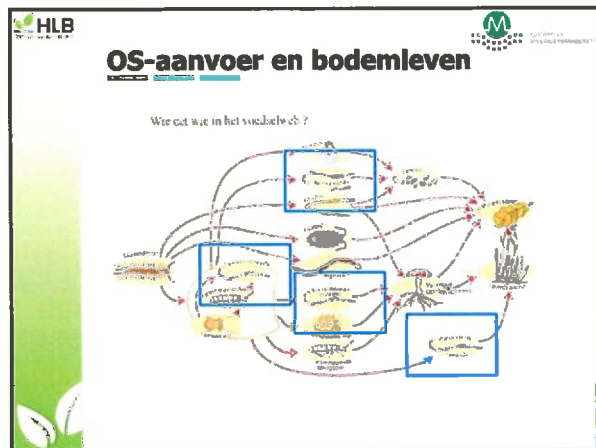
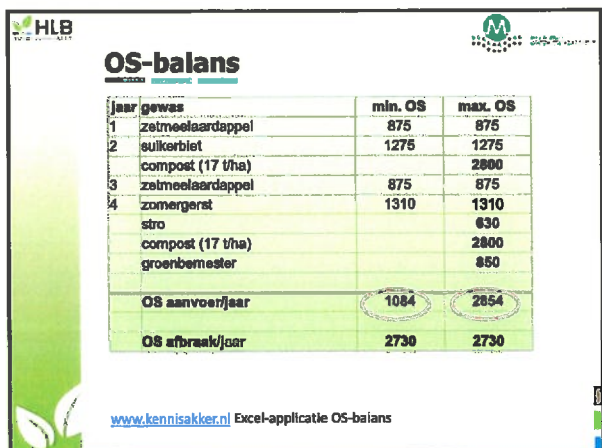

Onderwerpen

- Hoe ziet de OS balans er uit?
- Wat doet extra OS aanvoer met het bodemleven?
- Wat doet extra OS aanvoer met de opbrengst?

- ### Organische stofbalans
- Een eenvoudige organische stofbalans
  - Gezamenlijk product van HLB, Alterra, BLGG en NMI
  - Aanbesteding door PA
  - Doel:
    - Inzicht in afbraak organische stof bodem
    - Inzicht in aanvoer via bemesting, compost en gewasresten
  - Basis aanvoer EOS:
    - Meest recente gegevens BLGG (EOS via mest, compost, gewasresten)
  - Basis afvoer:
    - Publicatie Wadman/de Haan 1997
    - Potproef 36 verschillende grondsoorten en OS (20 jaar gevolgd op OS gehalte)

organische stofbalans

gewas	afbreuk	aanvoer	afbreuk	aanvoer	afbreuk	aanvoer	afbreuk	aanvoer	afbreuk	aanvoer
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Totaal										2113
Totaal										2000
Totaal										-113

HLB **Verhoging OS%?**

Hoeveel kg organische stof zit er in een bouwvoor?

lengte (m)	100
breedte(m)	100
diepte (m)	0,25
volume bouwvoor m ³	2500
soortelijk gewicht (kg/liter)	1,25
gewicht bouwvoor (kg)	3125000

Organische stof	kg OS per ha
1%	31250
2%	62500
5%	156250
10%	312500
20%	625000

HLB **Verhoging OS%?**

- Organische stofbalans: verandering OS% gering
- Praktijk merkt weinig van verandering in OS%

Waar maken we ons druk over?

HLB **Kosten en baten organische stof**

Voorbeelden van organische stof aanvoer

Gewasresten	Kg/ha	Org. mest	Kg/ton of Kg/m ³
Zetmeelaardappel	875	Varkensdrijfmest	20
Suikerbiet	1275	Rundveedrijfmest	33
Zomertarwe excl. stro	1630	Slachtkuikmest	183
Zomertarwe incl. stro	2590	Compost	165
Groenbemester	850		

HLB **MASTERPLAN MINERALENMANAGEMENT**

Kosten/baten 4 regio's:

- Noordoostelijke zand- en dalgrond
- Noordelijke kleigrond
- Zuidwestelijke kleigrond
- Zuidoostelijke zandgrond

Kosten/baten 4 scenario's in representatief bouwplan voor gebied:

- Alleen kunstmest
- Organische mest 'volgens praktijk'
- 'Maximaal' organische stof aanvoer
- Als 3 + langjarige effecten

HLB **Bouwplan en bemesting**

Bouwplan:
zetmeelaardappelen
suikerbieten
zetmeelaardappelen
zomertarwe

Scenario's:

- Alleen kunstmest, stro verkopen
- Maximale inzet vdm, stro achterlaten
- Compost voor ZA, skm voor SB, vdm in WT
- Als 3 + effect langjarige inzet compost

Wat kost mij dat?

HLB **Bouwplan en bemesting**

Bouwplan		Bemestingsadvies (kg/ha)		
		N	P	K
Jaar 1	Zetmeelaardappelen	230	70	150
Jaar 2	Suikerbieten	145	40	200
Jaar 3	Zetmeelaardappelen	230	70	150
Jaar 4	Zomertarwe	140	0	120

(PW-getal 45 en K-getal 11)

Kosten

VDM	= € 0,00
SKM	= € 2,50
Compost (incl. verspreiding)	= € 9,50

Bladrammenas (vdm)	= € 105
Bladrammenas (km)	= € 174
Stro verkopen	= € 150
Stro verhakselen	= € 10

N	= € 1,15 per kg
P	= € 1,00 per kg
K	= € 0,90 per kg
Strooien	= € 15,00 per hectare

Samenvatting scenario's

Compost ZA, SKM SB, vdm ZT, groenbemester

	kosten	kg OS
scenario 1 – kunstmest	€ 390	1164
scenario 2 – max. inzet vdm	€ 174	1744
scenario 3 – compost	€ 321	3377
scenario 4 – compost langjarig	€ 281	3377

Wat kost mij dat?   Wat levert het op!

Resultaten demoveld 1^e Exploermond

Demoveld organische stofvoorziening

- Aanleg in 2007
- Bouwplan ZA – SB – ZA – ZG
- 2 blokken: minimale OS en maximale OS aanvoer
- Maximale organische stofaanvoer:
  - Na SB: 17 ton compost
  - Na ZG: stro + bladrammenas + 17 compost
- Bemesting aanvullen met kunstmest
- Jaarlijkse bepalingen: opbrengst, bemesting en aaltjesbesmetting

Wat levert het op?

Resultaten demoveld organische stof voorziening

Opbrengstverhoging zetmeelaardappelen
Opbrengstverhoging suikerbieten
Opbrengstverhoging zomergerst

Conclusie

- Investeren in extra organische stof lijkt zeker de moeite waard
- Verhoging organische stofgehalte gaat moeizaam
- Voldoende aanvoer leidt tot verbetering van de bodemvruchtbaarheid
- Mogelijkheden voor voldoende organische stof aanvoer zijn beperkt, grijp dus elke kans

Einde presentatie

Bedankt voor uw aandacht!

Wijdag 6 december 2013
Anita Kikdert
Albert Wolfs

HLB
Innovatie en Samenwerking in de Landbouw